

TARTALMI KIVONAT

Dolgozat címe: Egy mezőgazdasági családi gazdaság pénzügyi helyzetének bemutatása saját példán keresztül.

A dolgozatot készítő hallgató neve: Bálint Viktor

Agrárközgazdász mesterképzés levelező

Intézet: Agrár,- és Élelmiszergazdasági Intézet

Belső témavezető: Dr. Nagy Mónika Zita, egyetemi docens

A dolgozat kiindulópontja, hogy a magyar mezőgazdaságban a kis- és családi gazdaságok egyszerre kulcsszereplők és sérülékeny szereplők. Az Alföldön működő, 21,5 hektáros családi gazdaság esettanulmányán keresztül azt vizsgálom, hogyan hatnak a klímaváltozásból fakadó időjárási szélsőségek, az inputár-robbanás, a piaci árvolatilitás és a támogatási rendszer átalakulása a kisüzem pénzügyi helyzetére, és milyen alkalmazkodási utak nyílnak egy ilyen méretű gazdaság számára.

A kutatás módszertanilag a családi gazdaság 2021–2025 közötti termelési és pénzügyi adatain alapul. A vizsgálat a fő szántóföldi kultúrák (búza, kukorica, napraforgó) hozamait, költségszerkezetét, a nettó árbevétel és az üzemi eredmény alakulását elemzi bázis- és láncviszonszámok segítségével, kiegészítve a kertészeti (fóliás kápia paprika) tevékenység hatásának számbavételével.

Az eredmények azt mutatják, hogy a hagyományos, kizárólag szántóföldi termelésre épülő modell egyre kevésbé képes stabil jövedelmet biztosítani. A búza terméseredményei több egymást követő évben jelentősen elmaradtak az országos és megyei átlagtól, miközben a költségek minden fő tételnél tartósan magas szinten maradtak. A kukorica ezzel szemben még aszályos években is versenyképesen teljesített, ami a lokális adottságokra és a tudatos technológiai döntésekre utal. A fordulatot a kertészeti diverzifikáció hozta: a fóliás paprikatermesztés bevezetése mérhetően javította a nettó árbevételt és az üzemi eredményt, csökkentve a gazdaság egy lábbon álló, „csak gabonára” építő kitétséget.

A következtetések szintjén a dolgozat két üzenetet fogalmaz meg. Egyrészt mikroszinten: egy alföldi kisüzem fennmaradásának feltétele az üzleti modell újragondolása, a költségek szigorúbb kontrollja, a termékszerkezet tudatos bővítése (kertészet, magasabb hozzáadott értékű kultúrák), valamint a kockázatmegosztás különböző formái (integráció nagyobb gazdasággal, több kisgazdaság együttműködése, közös gép- és inpuhasználat). Másrészt makroszinten: a kisgazdaságok továbbra is meghatározó szereplői a magyar agráriumnak, de életképességük a támogatási rendszer egyszerűségétől, a generációváltást támogató eszközöktől, a tudástranszfer és digitalizáció elérhetőségétől, valamint a helyi együttműködések erősítésétől függ. A bemutatott családi gazdaság példája azt támasztja alá, hogy célzott támogatásokkal, pályázatokkal és tudatos diverzifikációval egy kisüzem is képes érdemben javítani pénzügyi pozícióját egy rendkívül bizonytalan piaci és klimatikus környezetben.